

LES DRENTS ARCHIEF

Doel van de les

Leerlingen maken kennis met verschillende soorten bronnen. Het gaat om bronnen die in een archief bewaard worden en die ons helpen het verleden te bestuderen.

Leerlingen leren tevens dat elk type bron op een andere manier bevroegd kan worden. Ze leren een eenvoudig historisch onderzoek te verrichten met behulp van een bron.

Hiermee sluit deze les aan bij kerndoel 40: *De leerling leert historische bronnen te gebruiken om zich een beeld van een tijdvak te vormen of antwoorden te vinden op vragen, en hij leert daarbij ook de eigen cultuurhistorische omgeving te betrekken.*

Leerlingactiviteiten

Leerlingen werken alleen of in kleine groepjes aan de opdrachten. Na afloop bespreekt de leerkracht de gegeven antwoorden klassikaal.

Benodigdheden

- Afdrukte opdrachten

BRON 1 – De bezetting

Antwoorden

Beschrijf wat je ziet op deze foto.

Het eerste dat op valt is de brug. De brug is kapot. Daarachter zie je enkele huizen.

Deze foto is genomen op 10 mei 1940. Wat gebeurde er op deze datum? Je mag het opzoeken op internet.

De Duitsers vielen Nederland binnen.

Door wie of wat is deze brug vernield? Wat denk jij?

Dit is een moeilijke vraag. Veel leerlingen denken waarschijnlijk dat de brug vernield is door de Duitsers. Het tegendeel is waar. De brug is vernield door het Nederlandse leger. Ze hoopten zo de opmars van de Duitsers te vertragen.

BRON 2 – Het dagboek van Benno ter Berg

Schrijf de tekst van Benno over in het tekstvlak hieronder. Zet stippeltjes op de plaats van de woorden die je niet kunt lezen. Lees je tekst opnieuw. Wie van jullie klas kon de meeste woorden lezen?

Nog zie ik hem lopen op de Gedempte Singel.
Het zware pak beddegoed op de rug en de loodzware koffer in zijn hand.... Een man van bij de vijftig.... mager, tener; Telkens zette hij de koffer neer, en stond weer naar ons te wuiven.... soms met beide handen... Zo ging een huisvader zijn huis uit.... en moest zijn vrouw en kinderen achterlaten. Ik was naar mijn kamer gegaan en stond in de balkondeur. Moeder en Milly voor het raam.... 19 jaar had hij hard voor zijn gezin gewerkt, De kinderen opgevoed.... Ik kan me best voorstellen wat er toen in hem om ging, daar strompelde hij weer verder. Wij stonden te huilen. Hij zette de koffer weer neer, keerde zich om en stond weer te wuiven..., te wuiven....

BRON 3 – De verduistering

Wat is de titel van dit archiefstuk?
Assen Assen verduisterd
Lees de tekst. Waarom zou er geen rust er kalmte heersen?
De mensen zijn bang voor een luchtaanval.
Waarom moeten de mensen hun verlichting (ramen) verduisteren?
Dan kunnen de bommenwerpers niet zien waar de steden zijn en kunnen ze ook zien zien waar ze op moeten richten.

BRON 4 – Jodenvervolging

Bekijk dit archiefstuk uit 1943. Wat zie je hier?	
☐	Een pagina uit een telefoonboek
☒	Een pagina uit een adresboek
☐	Een register van de Duitse bezetter

Waarvoor staat de afkorting (afw.) denk je?
Afwezig

Wat is er met deze mensen gebeurd?
Dit zijn Joodse mensen die zijn afgevoerd naar concentratiekampen.

EINDOPDRACHT

De leerlingen krijgen als opdracht om tijdens het bezoek aan het Drents Archief zoveel mogelijk filmmateriaal te maken. Als eindopdracht gaan de leerlingen een filmpje maken de Tweede Wereldoorlog. Tijdens het bezoek aan het Drents Archief wordt ook een voorbeeldfilmpje getoond. Bespreek deze opdracht van tevoren met de leerlingen. Besteed hierbij aandacht aan inhoudelijke en praktische zaken:

Inhoudelijk

Bespreek in ieder geval het doel van het maken van videomateriaal in en bij het Drents Archief:

- het filmen van authentiek bronnen die met de Tweede Wereldoorlog te maken hebben:
 - geschreven: artikelen, propagandaposters, dagboeken, dwangbevelen, enz.
 - ongeschreven: foto's, gebouwen, straten, monumenten, enz.
- maak duidelijk dat van de leerlingen verwacht wordt dat ze in de afsluitende les hun video presenteren voor de groep.

Praktisch

Bespreek de praktische kant van het filmen in en bij het Drents Archief:

- Gaan de leerlingen filmen met hun eigen telefoon. De leerlingen moeten er dan voor zorgen dat de telefoon opgeladen is. Of heeft de school beschikking over videocamera's die de leerlingen mogen gebruiken?
- Omgang met materiaal: maak afspraken over de omgang met het materiaal.
- Bespreek de mogelijkheden van de videoapparatuur: is het bijvoorbeeld mogelijk te filmen in sepia? Dit kan grote meerwaarde hebben bij het filmen tijdens de stadswandeling. Oefen zo mogelijk op school met de basisfuncties van de apparatuur.
- Ethiek: wat mag je wel en niet filmen? Let op privacy: niet iedereen wil gefilmd worden. Vraag altijd toestemming als je een persoon wilt filmen. Moet je ook toestemming vragen als je in de stad bijvoorbeeld iemands huis of tuin filmt? Bespreek ook met de klas hoe ze elkaar filmen: wat is wenselijk? Wat is grensoverschrijdend? Maak hierover goede afspraken en houd de leerlingen hieraan.
- Tijd en focus: bespreek met de leerlingen hoeveel tijd ze hebben voor het filmen tijdens het Archiefbezoek en hoe lang de video uiteindelijk mag/moet worden. Maak duidelijk dat een goede focus nodig is: Is het bij het filmen wenselijk hedendaagse zaken als moderne auto's en winkels te filmen? Waarschijnlijk niet. Bespreek dit met de leerlingen. Is het bij het filmen binnenin het Archief belangrijk om het gebouw te filmen? Waarom wel of niet?

Videopresentatie

Sluit het lesprogramma af met een lesuur waarin de leerlingen hun videomateriaal presenteren.

U heeft van te voren met de leerlingen afgesproken hoe lang de presentatie mag duren. Geef elke groep de kans om hun materiaal te laten zien. Als de tijd het toestaat kunt u de volgende vragen stellen:

Vooraf

Elk groepje legt in 2 minuten uit wat ze gefilmd hebben en waarom. Wat viel hen op? Waar liepen ze tegenaan?

Achteraf

Laat andere groepjes reageren op het vertoonde materiaal.

- sloot het aan op de opdracht?
- wat vonden ze er goed aan?
- wat zijn verbeterpunten?
- wat hebben ze van dit filmmateriaal geleerd?

Vragen

Heeft u vragen over de praktische of inhoudelijke invulling van ons lesprogramma, neem dan contact op met het Drents Archief.

- marga.schokker@drentsarchief.nl
- mieke.geugies@drentsarchief.nl